

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 8. januarja 1929.

Telefon št.

ŠTEV. 4.

Kraljev manifest na narod.

V nedeljo, dne 6. t. m. je bila po vsej državi objavljena naslednja proklamacija Nj. Vel. kralja Aleksandra I.:

Mojemu dragemu narodu!

Vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem!

Najvišji narodni in državni interesi ter njihova bodočnost mi nalagajo, da se kot vladar in sin te zemlje obračam neposredno na narod in da mu odkrito in iskreno povem ono, kar mi v sedanjem trenutku nalaga moja vest in moja ljubezen do domovine.

Prišel je čas,

ko med narodom in kraljem ne more in ne sme biti več posredovalca.

Tekom tolkih prestanih naporov in tolike potrpežljivosti, ki sem jo pokazal v izvrševanju svojih visokih dolžnosti, je moja duša trgal obupni klic naših narodnih množic, delavnih in rodoljubnih, toda izmučenih, ki so, vodene po svojem naravnem in zdravem razsodku, že davno videle, da se ne more več iti po potu, po katerem se je dosedaj šlo.

Moja pričakovanja kakor tudi pričakovanja mojega naroda, da bo razvoj našega notranje-političnega življenja prinesel ureditev in konsolidacijo razmer v državi, se niso izpolnili. Parlamentarno delo in vse naše politično življenje dobiva vedno bolj negativno obeležje. Od tega imata narod in država za sedaj samo škodo. Vse koristne ustanove v naši državi, njihov napredek in razvoj celokupnega našega narodnega življenja so s tem prišle v nevarnost. Od takega nezdravega političnega stanja v državi ne trpi samo notranje življenje in napredek, temveč tudi ureditev in razvoj zunanjih odnosov naše države, kakor tudi okrepitev našega ugleda in kredita v inozemstvu.

Parlamentarizem, ki je kot politično sredstvo po tradicijah Mojega nepozabnega očeta ostal tudi Moj ideal, so začele zaslepljene politične strasti zlorabljati v taki meri, da je postal zapreka za vsako plodonosno delo v državi. Žalostni razdori in dogodki v Narodni skupščini so omajali v narodu vero v koristnost te ustanove. Sporazumi, pa tudi najbolj običajni odnosi med strankami in osebami, so postali absolutno nemogoči. Namesto, da bi parlamentarizem razvijal in krepil duh narodnega in državnega edinstva, pričinja — tak, kakršen je — dovajati do duševnega razsula in narodnega razedinjevanja. Sveta moja dolžnost je, da z vsemi sredstvi čuvam državno in narodno edin-

stvo in jaz sem odločen, da to dolžnost izpolnim brez kolebanja do konca.

Čuvati narodno edinstvo in državno celoto, to je najvišji cilj Moje vladavine, a to mora biti tudi najvišji zakon za mene in za vsakogar. To mi nalaga Moja odgovornost pred narodom in pred zgodovino; to mi nalaga ljubezen do domovine in pieteta napram neštevilnim dragocenim žrtvam, ki so padle za ta ideal. Iskati zdravilo proti temu zlu z dosedanjimi parlamentarnimi izpremembami vlade ali pa z novimi zakonodajnimi volitvami, bi pomenilo izgubljati dragoceni čas z brezuspešnimi poskusi, zaradi katerih smo že izgubili nekoliko zadnjih let.

Iskati moramo nove metode dela ter pripravljati nova pota.

Prepričan sem, da bodo v tem resnem trenutku vsi Srbi, Hrvati in Slovinci razumeli to iskreno besedo svojega kralja in da bodo oni Moji najvernejši pomočniki pri Mojih bodočih naporih, ki imajo zgolj en cilj, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najbolj odgovarjala splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.

Zaradi tega sem se odločil in odločujem:

Ustava Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincov od 28. junija 1921 se razveljavi. Vsi državni zakoni ostanejo v veljavi, dokler se po potrebi z Mojim ukazom ne ukinejo. Na isti način se bodo v bodoče ustvarjali tudi novi zakoni. Narodna skupščina, izvoljena 11. septembra 1927, se razpušča.

S tem, da sporočam to svojo odločitev Svojemu narodu, naročam vsem oblastvom v državi, da po njej postopajo, a vsem in vsakomur zapovedujem, da se ji pokoravajo.

V Beogradu, 6. januarja 1929.

Aleksander s. r.

Obenem z manifestom je Nj. Vel. kralj imenoval novo izvenparlamentarno vladu, ki ji načeluje dosednji komandant kraljevske garde general Pera Živković.

Istočasno je bila suspendirana ustava in prenešana vrhovna oblast v državi s posebnim zakonom na kralja, kateremu so odslej neposredno odgovorni vsi mi-

nistri, ministrom pa vse podrejeno uradništvo. Sledil je tudi razpust Narodne skupščine, ki je bila zapečatena. »Službene Novine« prinašajo poleg teh ukazov zakon o dopolnitvah in izpremembah zakona o zaščiti države in zakona o tisku. Tendencia teh zakonov je očiuvanje javnega reda in miru ter preprečitev vsakega hujškanja na plemenski in verski razder.

Prepovedujejo se vsi politični shodi in sestanki brez predhodnega dovoljenja od pristojne policijske oblasti. Tudi tiskovni zakon je zelo poostren, uvaža strožjo cenzuro in predvideva ustavev nadaljnega izhajanja lista, ki bi bil zaplenjen trikrat v enem mesecu. Prestopki po tiskovnem zakonu spadajo deloma pod jurisdikcijo zakona o zaščiti države. Zelo važna je tudi določba, da proti zaplembi ni pravnega leka.

S posebnim zakonom se razpuščajo vse občinske uprave po vsej državi in pooblašajo veliki župani, da imenujejo vladne komisarje. Za Beograd, Zagreb in Ljubljano bodo imenovani vladni komisarji s kraljevim ukazom.

Kraljev manifest je bil živahno komentiran in sprejet v gospodarskih krogih z odkritosrčnim zadoščenjem ter prepričanjem, da je bil to v brezizgledni politični borbi parlamentarnih strank edino mogoč izhod iz situacije. Gospodarski krogi pričakujejo, da se bo novoimenovana vlada, neovirana po parlamentarnih krizah in neprestanih političnih zapletljajih, lahko posvetila z vso energijo strokovnemu delu v gospodarskih resorih in zboljšanju javne administracije, ki je najbolj pereč problem sedanjosti.

V trdnem prepričanju, da se stvari na odločilnih mestih atmosfera, ki bo omogočila stvarno reševanje neodložljivih in perečih gospodarskih problemov, pomirjevala verske in plemenske strasti v narodu, omejila demagogijo, ki se je razpasla v političnem življenju in da se bo uglasila pot iskrenemu sporazumu med brati troedinega naroda, pozdravljamo ta zgodovinski dogodek z željo, da apel vladarja najde v narodu zaželeni odmev in globok odjek v srcu vsakega rodoljuba.

Živijo Kralj!

ODPRAVA POTNIH VIZUMOV MED CSR IN SHS.

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani naznanja, da je bil glasom odloka ministrstva zunanjih poslov v Pragi definitivno odpravljen potni vizum med CSR in SHS. Potniki se morajo izkazati le z veljavnim potnim listom. Vidiranju so podvrženi nadalje le še začasni potni listi in skupne potne konsignacije.

ZA TRGOVSKE ZVEZE Z EGIPTOM.

V Aleksandriji (Egipt) se je osnovalo novo društvo »Jugoslavensko Trgovačko uvozno i izvozno društvo«. Društvo se je osnovalo s kapitalom naših emigrantov in je zastopnik tega društva g. F. Puhalović, pomorski agent i mešetar na Sušaku. P. O. B. 47.

Pobiranje samoupravnih občinskih naklad na pivo in žgane opojne pijače.

Ljubljanska oblastna skupščina je izdelala v svojem zadnjem zasedanju novo uredbo za pobiranje samostojnih občinskih naklad na pivo in žgane opojne pijače. Uredba velja za ljubljansko oblast, izvzemši glavno mesto Ljubljano, za katero ostane še nadalje v veljavi v letu 1924 predpisani pravilnik.

Nova uredba se v glavnem strinja z dosedanjimi predpisi. Od dosedanjih predpisov se razlikuje samo v nekaterih nebitvenih točkah.

1. Način pobiranja.

Naklado sme občina, čim dobi za njo oblastveno dovoljenje, pobirati ali v lastni režiji ali pa po organih finančne kontrole. Možno pa je tudi pavšaliranje, to je pogoditev.

2. Nakladna dolžnost.

Nakladi so podvržene one množine piva in žganja, ki se v ozemlju občine porabijo. Izvzete so samo one množine žganja, ki so oproščene državne trošarine, torej žganje, proizvedeno iz lastnega pridelka in z lastnega zemljišča.

Naklado plačujejo:

a) osebe, ki v občini točijo ali nadrobno prodajajo nakladi zavezane pijače, to je prodajajo prvo v sodih v množinah manj nego 25 l. pivo in steklenicah pa manj nego 12½ l in žganje po manj nego 20 l g'lede vseh za točenje ali za nadrobno prodajo namenjenih množin;

b) osebe, ki v gospodarstvu ali v obrtu porabljajo nakladi zavezane pijače, za vse porabljene pijače, ako niso naklade za dotično občino plačale osebe, navedene pod a) kot prodajalci.

Zasebniki, to je osebe, ki se ne bavijo obrtoma s točenjem ali nadrobno prodajo pijač, so oproščene plačila naklade tedaj, ako ne dobe piva več nego 5 l in žganja ne več nego pol litra. Ako dobe večje množine, so zasebniki ravno tako dolžni prijaviti te množine pristojnim organom in plačati naklado kakor točilci ali prodajalci pijač.

Izdela valci piva in žganja in točilci ter prodajalci pijač so dolžni plačati naklado tudi za one pijače, katere porabijo v svojem gospodarstvu ali obrtu.

3. Zapadlost plačila.

Naklado plačajo trgovci in točilci pijač po izbiri ali pri vkletenju, odnosno prejemu, ali pa takrat, kadar dotične posode nastaviijo. Seveda morajo biti obratni prostori v katerih so shranjene pijače za katere naklada še ni plačana, pod uradno kontrolo. Vse druge osebe plačajo naklado ob vkletenju, vsekakor pa pred pričetkom nakladi zavezane porabe.

4. Kontrola shramb.

Točilci in prodajalci pijač, ki razpečujejo pijače na debelo, to je v množinah preko 25, oziroma 12½ in 20 l, tudi na drobno, morajo imeti skladišča pijač, ki so namenjena za prodajo na debelo, popolnoma ločena od skladišč, v katerih shranjujejo nakladi zavezane pijače, ki so namenjene za nadrobno prodajo. Skladišča, odnosno kleti ne smejo biti med seboj v nikaki medsebojni zvezi. Zvezana ne smejo biti med seboj niti z vrati in hodniki, niti ne z okni.

Za točenje in za prodajo nadrobno določeni prostori in shrambe so pod

kontrolo organov katerim je poverjeno pobiranje naklad. i organi so upravičeni take prostore pregledati in preiskati ob vsaki uri in ob vsakem dnevnem času.

Za prodajo na debelo določeni prostori navadno niso pod kontrolo. Vendar pa je občina upravičena zahtevati, da se tudi iz teh prostorov na debelo oddane pijače prijavijo organom za pobiranje naklade. Pijače se iz teh prostorov ne smejo nikdar oddajati v množinah pri pivu izpod 25 l, odnosno 12½ l, pri žganju pa ne izpod 20 l.

5. Popis prostora.

Točilci in prodajalci so dožni v treh dneh po uveljavljanju novega predpisa, to je po od dne 14. januarja 1929 dalje računeno, predložiti organom, ki pobirajo naklado, popis prostorov, v katerih razpečavajo ali hranijo za točenje, za prodajo nadrobno ali za lastno uporabo določene pijače. Hkratu morajo prijaviti osebe, katere jih bodo v njihovi odsotnosti zastopale.

6. Prijave novih zalog.

Vse osebe, ki so zavezane plačevati naklade, morajo ustno ali pisмено prijaviti pristojnim organom nakladi podvržene pijače ki jih za časa pobiranja naklade pridobijo, prevzamejo v shrambo ali pa na svoj račun dajo shraniti drugim, preden se pijače spravijo v kontroli podvržene prostore.

7. Prijave nastavitve, prelivanja in pretakanja.

Za pobiranje naklade postavljeni organi imajo pravico, prebricati se iz dotičnih računov ali vozni listov na mestu samem, ali prijava soglašja z dejanskim stanjem. V kontroli podvrženih prostorih smejo na posode in shrambe dejati pečate ali druge naprave, da se pijače, za katere še ni plačana naklada, brez vednosti poklicanih organov ne morejo vzeti iz shramb ali posod, ali da se ne morejo v posode ali shrambe priliti nepravilne pijače. Stranka te zapore ne sme odstraniti in jo mora varovati pred roščodbo.

Točilci in prodajalci pijač morajo najmanj 3 ure prej prijaviti pristojnim organom, če nameravajo pijače, ki so shranjene v kontroli podvrženih prostorih in za katere še ni plačana naklada, rabiti za točenje ali prodajo na drobno jih poročnoma ali deloma preložiti ali preliti iz ene posode v drugo ali v več posod, ali pa uradno zaporo odpreti ali posodo nastaviti. Uporaba prijavljenih pijač za prodajo na drobno ali za lastno potrebo se prične takrat ko se posoda s tako pijačo nastavi, to je v navedeni namen odpre. Isto velja tudi za pretakanje v steklenice.

Točilci in prodajalci ne sme nikdar pričeti s točenjem in prodajo preden ne plača naklade, odnosno ne sme pričeti s pretakanjem in odstraniti uradne zapore preden jo ne odpre ali ne odstrani uradni organ.

Uradno zaporo sme odstraniti samo, če je izvršila prijavo po predpisu in če pristojni organ v eni uri po napovedanem času ne pride odpret ali uradne zapore odstraniti ali če ji je organ to za dotični primer izrecno dovolil.

8. Odpis naklade.

Naklada se odpiše od prijavljenih pijač, od katerih še ni plačana, odnosno plačana naklada se povrne:

a) če se pijača v shrambi izpremeni tako bistveno, da je postala za človeka neužitna ali če se je uničila po kakem zadostno dokazanem slučajnem dogodku;

b) če se žganje v množinah po najmanj 20 l. pivu v sodih v množinah po najmanj 25 l. in pivu v steklenicah v množinah po najmanj 12½ l. odda v kak kraj izven občine.

9. Kontrola kletij za pijače, ki so namenjene za prodajo na debelo.

Shrambe za pijače, namenjene za prodajo na debelo v gornjem zmislu niso pod kontrolo. Ako se pa iz teh shramb odvzamejo manjše količine nego je to dopustno (žganje izpod 20 l. pivu izpod 25 l. odnosno 12½ l.), odnosno se katerekoli množine iz teh

shramb prenašajo brez predhodne prijave v prostore določene za točenje ali prodajo pijač, upravno oblastvo tako stranko najprej posvari v ponovnem primeru pa ji sme za določen čas ali do preklica odvzeti ugodnost brezkontrolnih shramb.

10. Obdačenje zalog ob pričetku pobiranja naklad.

Kadar se prično v občini pobirati naklade na žganje in na pivo na novo, morajo točilci in prodajalci pijač v 24 urah po razglasitvi ustno ali pisмено prijaviti pristojnim organom svoje zaloge pijač in plačati naklado za svojo zalogo. Od prijave in naknadnega obdačenja so oproščene samo tiste zaloge, ki ne presegajo pri pivu 10 l in pri žganju 5 l.

11. Kazenske določbe.

Prestopki nove uredbe se kaznujejo, kolikor ne spadajo pod določila kazenskega zakona z globami od 5 do 300 Din, ali ob neizterljivosti z zaporo 1 do 7 dni, v težjih primerih ali ob ponovnem prestopku v denarju do 1000 Din ali z zaporo do dveh tednov. Poleg tega ima občina pravico, da nakladno izterja naklado, za katero je bila prikrajšana.

Lovcem v uvaževanje!

Pod pritiskom težkih gospodarskih razmer, ki se vlečejo pri nas iz leta v leto, je nastopilo ubožanje prebivalstva in s tem znaten padec njegove kupne moči. Trgovina občuti zato še večjo stagnacijo, ki jo še potencirajo vedno nova davčna bremena, tako da uspeh podjetij pada na minimum. Bodi podjetnik ali delavec, tako telesni kot duševni, je danes na robu propada. Izvzeti tudi nismo mi lovci. Treba je gledati na vsako paro.

Zato je hvalevredno, da se nam hoče v teh težkih časih pomagati in da Uprava Ljubljanskega velesejma roko v roki z Lovsko zadruzo tudi letos priredi kožni sejem. Ta se vrši v prostorih Ljubljanskega velesejma dne 21. t. m. Težko nam je bilo delati preje, ko smo vsled nezadostnega smisla za organizacijo prodajali razkropljeni po vsej državi svoj pridelek — kože — za ceno, ki so nam jo diktirali drugi in ko so nas izrabljali razni prekupci, dobro zavedajoč se svoje premoči napram nam poedinem. Težko bi nam bilo — posameznikom — tudi danes, ko je kupna moč konzumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi oddali, ali pa za neprimerno ceno — v našo izgubo. Naša rešitev je baš v organiziranem kožnem seimu, in edino le tu. Kar nas je, vsi pošljimo svoje blago na to organizirano prodajo, na kožni sejem v Ljubljano. Nihče naj ne cepi naših vrst, zavedajmo se, da je na nas samih naša usoda!

Pokažimo, da smo tudi mi stanovsko zavedni, proč s predsodki, ki so že marsikomu bili vzrok propada. Toliko časa boš zastoj trkal na vrata boljšega obstoja, dokler ne boš spoznal, da je le v skupnem nastopu rešitev. Korak za korakom je ideja skupnosti in solidarnosti pričela pridobivati na terenu med nami ter prišla do izraza na dosedaj prirejenih kožnih sejmi. Posledice niso izostale in koristi bomo imeli od leta do leta večje. Zato pošljite vsi svoje blago čimprej v Ljubljano. Vsa navodila dobite na zahtevo brezplačno z obratno pošto od urada Ljubljanskega velesejma, oddelek »Divja koža«. Blago se sprejema do 19. t. m.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje
»ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8. Miklošičeva c. 4
Telefon števil 2820.

Evropska železna produkcija.

Leto 1928 je bilo za evropsko železno industrijo leto konsolidacije in zdrave povojne konjunktore. Po nemirnih vojnih in povojnih letih, v katerih se je abnormalna konjunktura — seveda samo kratek čas trajajoča — menjavala s hudo gospodarsko depresijo, pomenjata zadnji dve leti za evropsko gospodarstvo bistveni korak do povratka k normalnim predvojnim razmeram. Po splošni depresiji v letih 1925 in 1926 so se kazali že na koncu leta 1926 znaki prihajajočega zboljšanja, ki je nato v letu 1927 tudi zares nastopilo in se je v letu 1928 v nekaterih deželah in okrajih nadalje dvigalo. To pričajo vsaj produkcijske statistike železne industrije, ki so zmeraj najbolj občutljivi barometer konjunktore. Po teh statistikah je narasla produkcija jekla v prvih desetih mesecih leta 1928 napram istim mesecem lanskega leta na Francoskem za 9 odstotkov, v Belgiji in Luksemburški za 5, na Poljskem za 11, v Češkoslovaški pa za 27 odstotkov. Padla je pa za 3 odstotke v Nemčiji in za 11 odstotkov v Angliji. Produkcija jekla bo po teh podatkih v letu 1928 prekosila produkcijo leta 1927 in bo tudi za 12 odstotkov večja kot produkcija zadnjega predvojnega leta.

Poleg tega je povzročilo pomnožno povpraševanje že na koncu leta 1927 dolgo pričakovani dvig železnih cen na svetovnem trgu, ki je trajal skozi vse leto 1928 in ki ugodno vpliva na letošnje kupcijske zaključke železne industrije.

12-odstotni dvig evropske produkcije napram zadnjemu predvojnemu letu je sicer razveseljav, a ni v razmerju do dviga evropske produkcijske kapacitete, ki je narasla v istem času najmanj za 50 odstotkov, in tudi ni v razmerju do dviga v ameriških Zedinjenih državah, kjer je dosegla produkcija v istem času 16-odstoten povišek. Nerazmerje evropske produkcije do produkcijske kapacitete je bilo povzročeno v prvi vrsti vsled nadindustrializacije v Nemčiji in Angliji, ki sta upali na večje prodajne trge kot so jima danes na razpolago, in ki sta zato izgradili tovarne z dosti večjo kapaciteto.

Anglija trpi zmeraj bolj vsled gospodarske ekspanzije Zedinjenih držav, ki ji konkurirajo v dominicih in v Južni Ameriki. Nemčija se pa bori na svojih predvojnih prodajnih trgih proti konkurenci Belgije in Francije. S prisvojitvijo Lotaringije je bila Francija prisiljena do desetkratnega povišanja izvoza, da je mogla vzdržati produkcijo svojih železnih tovarn. Pred vojsko je eksportirala Francija na leto 500.000 ton, letos bo njen izvoz presegel 5 milijonov

ton. Hkrati se je dvignil izvoz Belgije od 1½ na 4½ milj. ton, Belgijske in francoske tovarne železa so imele pri tem na razpolago tudi izdatno izvozno premijo in sta imeli znižane produkcijske stroške tako da sta mogli z uspehom konkurirati proti Nemčiji tudi tam, kamor prej nista nikdar eksportirali. Močno zboljšanje finančnega položaja Francije je povzročilo poleg tega na Francoskem letos zelo veliko investicijsko gibanje zasebnega in državnega gospodarstva, kar je povzročilo omenjeni devetodstotni produkcijski dvig in kar je prisililo domače železne tovarne, da so se v drugi polovici leta nekoliko umaknile z eksportnega trga. To je prišlo deloma v prid nemški železni industriji, koje domača prodaja je napram lanskemu rekordnemu povpraševanju močno ponehala in ki je morala zato eksport forsirati, če je hotela obdržati poln obrat v svojih tovarnah. Vseeno je bila pa nemška produkcija že v prvih desetih mesecih za 3 odstotke manjša kot lani, koji deficit se bo v celotni bilanci vsled pettedenskega izprtja v renski železni industriji še bolj poznal.

Angleška produkcija železa kaže napram lanskemu letu deficit 11 odstotkov. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da leto 1927 ni bilo normalno leto; pred njim je bil polletni rudarski štrajk leta 1926, ki je prisilil tudi večino angleških železnih tovarn, da so prenehale z delom v plavžih. Leta 1927 je prišlo potem do naravne posledice: vse med štrajkom izrpane zaloge so morale biti dopolnjene, vsled česar se je dvignila produkcija jekla nad normalo drugih povojnih let. Letošnja produkcija odgovarja povprečnosti let 1923/25 in je v splošnem za 11 odstotkov večja kot pred vojsko.

Med deželami, ki so napram lanskemu letu svojo produkcijo dvignile, je, kakor omenjeno, Češkoslovaška na prvem mestu. Njen domači konsum je dosegel letos rekordno število, v prvi vrsti vsled izredno živahnega stavbnega gibanja. Tudi eksport se je letos ugodno razvijal in bo njegova vrednost v letu 1928 ca 8 odstotkov večja kot je bila vrednost v letu 1927; zlasti je narasel eksport v Jugoslavijo in v Rusijo. Močni dvig produkcije je bil omogočen češkoslovaškim železnim tovarnam samo vsled stalne izpopolnitve njih tehniških naprav in vsled velikih investicij. Ugodno se tudi posledice komercialne koncentracije, ki so jo izvršile češkoslovaške tovarne železa leta 1921 z ustanovitvijo domačega prodajnega kartela, kar jim je omogočilo specializacijo v določenih produkcijskih panogah. Kartelova za-

Zbor trgovcev v Trbovljah.

Gremij trgovcev v Laškem je priredil v nedeljo, dne 6. t. m. lepo uspelo predavanje o novem davčnem zakonu v Trbovljah. Udeležili se ga niso samo trgovci, temveč tudi številni obrtniki, tako da je bil obisk prav mnogo-brojen in je pokazal, da se naši gospodarski krogi živahno zanimajo za pereča ekonomska vprašanja.

Zborovanje je otvoril načelnik gremijskega pododbora g. Pavlin ter v prisrčnih besedah pozdravil gremijskega načelnika iz Laškega g. Elsbacherja, predavatelja tajnika Zveze gremijev g. Podgorška, domačega podžupana g. nadučitelja Voduška ter vse navzoče, ki so se v tako lepem številu odzvali vabilu gremija na predavanje. V kratkih potezah je nato označil važnost novega davčnega zakona in nato podal besedo g. Podgorški, ki je v enournih izvajanjih očrtal davek na dohodek od zgradb in novo pridobitno ter način fatiranja, kar najbolj živo zadene našega trgovca in obrtnika.

Posebno je konečno predavatelj naglasil pomembnost davčnih odborov, v katerih bodo imeli davkoplačevalci večino, in zato je v največjem interesu občan, da izvolijo vanje može, ki bodo s svojim znanjem in globokim poznavanjem

njem ter umevanjem teženj in potreb dvakoplačevalcev svojega okoliša jamčili za to, da davčni vijak ne bo preživo zadel gospodarske sile prebivalstva.

Predavanje je bilo z odobravanjem sprejeto, nato pa je še g. Pavlin, ki se z veliko izkušnostjo in agilnostjo bori za gospodarske koristi svojega področja, apeliral na vse navzoče, da posvetijo največjo pažnjo davčnim prijavam, posebno pa oceni režijskih stroškov posameznih strok, da se ne bodo pojavljale prevelike razlike, ki bi uplivala neugodno na odmero davkov. Po tem so se takoj tudi določili trije ugledni možje, ki se bodo predlagali občini v davčni odbor. H koncu se je oglasil k besedi še g. podžupan Vodušek ter dal duška svojem veselju nad lepo uspehim zborovanjem, izrekajoč za prireditve posebno zahvalo neumornemu in požrtvovalnemu gremijskemu načelniku g. Elsbacherju, g. Pavlinu ter predavatelju zveznemu tajniku g. Podgorški.

Odgovoril mu je gosp. načelnik Elsbacher, poudarjajoč velike zaslugе živčnega žurana g. Voduška za napredek trboveljske občine ter lepo solidarno in živahno zanimanje vseh pridobitnih panog za aktualne gospodarske probleme. Nato je g. Pavlin zaključil zborovanje z zahvalo vsem udeležencem za lepo udeležbo in z nado, da bo predavanje obrodilo, kar najboljše sadove.

Priporočajte, prosim, svojim odjemalcem priljubljen

Razpečuje v kraljevini SHI Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 6

MAGGI -jeve izdelke za juhe.

Lahka prodaja!
Dober zaslužek

sluga je tudi ta, da se mu je stabilizacija cen v resnici posrečila, in zlasti, da od ustanovitve nadalje cene niso nikdar poskočile, čeprav je bila priložnost večkrat podana, zlasti v zadnjem letu spričo splošne hausse na svetovnem železnem trgu. Že sedaj se vršijo pogajanja za podaljšanje kartela od 1. 1931 do 1. 1941, kar bi bilo v splošno korist.

Rekordno avtomobilno leto v Ameriki.

V prvih enajstih mesecih preteklega leta so napravili v U. S. A. 4 milijone 270.000 tovornih in osebnih avtomobilov. Sicer so morale nekatere srednje in manjše tvrdke v zadnjih mesecih obratovanje omejiti in je pritisk konkurence rasel, a oba vodilna koncerna sta z izdelovanjem svojih novih modelov zaposlena do skrajnosti svoje kapacitete. Zato v decembru ni bilo pričakovati drugega nazadovanja kot sezonskega. Zato računajo s skupno lansko produkcijo 4.600.000 avtomobilov: s tem bi bil dosežen rekord in bi bilo doseganje rekordno leto 1926 prekoračeno s približno 100.000 enotami. Prodajne razmere niso enotne. V zadnjih mesecih zlasti iz srednjega zahoda naznanjeni prodajni dvigi, večkrat zelo izdatni, gredo večinoma na rovaš večjih dobav Fordove družbe, pri čemer gre samo za izvršitev že dolgo časa prijavljenih naročil. Iz tega in iz nabav novega voza tipa Chevrolet, ki se pričenjajo v tekočem mesecu, pričakujejo nadaljnjega prodajnega pozitivljenja tudi v bodočih mesecih. Nasprotno seveda bomo pa najbrž opazovali na drugi strani pri nekaterih srednjih in manjših tovarnah in trgovcih nazadovanje prometa in rastoče zaloge. Ta rastoči pritisk na trg je povzročil v zadnjih tednih že razne prodajalne olajšave. — Na drugih mestih poročamo o lepi bilanci podjetja Packard, o novem sistemu dela v Fordovih tovarnah, o General Motors, o Fordovi tovarni v Evropi itd. Bili so se, da bo avtomobilni trg kmalu nasičen oziroma prenasajen, a promet zadnjih mesecev nam pravi, da nasičenost še dolgo dolgo ne bo dosežena.

NEMŠKA DRŽAVNA BANKA.

V zadnjem decembru tednu je dosegla glavnična naložba Nemške državne banke višino 2946,8 milj. mark, obtok bankovcev višino 4930 milj. mark, dnevno tekoče obveznosti 816 milj. mark. Za vse zadnje leto najvažnejše je to, da je narasla zaloga zlata v banki za 864 milj. mark na 2884,6 milj.; kritje bankovcev v zlatu in kritjajmožnih devizah je znašalo 58,5%.

ZANIMIVA BANČNA FUZIJA V ITALIJI.

Leta 1606 je bil od papeža Pavla V. ustanovljen v Rimu bančni zavod Banco di Santo Spirito in je ta zavod sploh eden najstarejših denarnih zavodov sveta. Sedaj ga bodo reorganizirali, in bo prevzel obenem majhno rimsko lokalno banko Regionale. Glavnica banke di Santo Spirito znaša 15 milijonov lir, od katerih je 10,5 milijonov vplačanih. Vse skupaj bo prevzel nato zavod di Credito Marittimo, kojega glavnica znaša 150 milijonov lir.

KONJUNKTURA V NEMČIJI.

Nemški zavod za konjunktorno raziskovanje ugotavlja v svojem zadnjem poročilu, da se je nazadovanje konjunktura v letu 1928 nadaljevalo in da se je v industrijah porabnega blaga nazadovanje sedaj nekam ustavilo. Tako na primer je zaposlenost v tekstilni industriji v oktobru in novembru zopet za dva odstotka narasla. Torej se obrača na bolje.

NOVA FORDOVA TOVARNA V EVROPI.

Iz londonskega prospekta glede emisije osnovnih delnic Fordove družbe v znesku 2.800.000 funtov vidimo, da bo prevze a nova družba Fordova podjetja v Angliji, Irski, Franciji, Nemčiji, Italiji, Belgiji, Španski, Holandski, Danski, Švedski in Finski. Angleška Fordova družba bo pod imenom Ford Motor Comp. Ltd. vodila kupčijo kot tovarniška in prodajna organizacija za nove Fordove modele, za Fordove traktorje in za avtomobile tipa Lincoln. V glavni tovarni v Dagenhamu na Angleškem hočejo napraviti na leto 200.000 avtomobilov in hočejo zaposliti pri tem 15.000 delavcev, v tovarni v Corku na Irskem naj bi se pa zgradilo na leto 30.000 traktorjev, pri čemer bi bilo zaposlenih 5000 delavcev. V upravnem svetu nove družbe sta Henry Ford in sin; od 7.000.000 funtov družbine glavnice imata 60%. — Prospekt vsebuje tudi zanimive podatke glede dobička, ki ga je dala Fordovi družbi evropska kupčija. Čisti dobiček vseh Fordovih podjetij v Veliki Britaniji in na kontinentu je dal leta 1924 734.510 funtov in se je v prihodnjem letu 1925 podvojil na 1.402.137 funtov. Leta 1926 je padel čisti dobiček na 835.299 funtov in leta 1927 na 536.781 funtov. Seveda je v teh številkah marsikaj skritega.

Industrija.

Mednarodni kartel tračnic. Razpust Mednarodnega kartela tračnic se mora po pravilih izvršiti 31. marca; imenovali so pa komisijo, ki se bo pečala z redakcijo novih pravil na podlagi stavljenih zahtev. Najbrž bodo predložene razne želje glede razdelitve kvot. Zlasti v Nemčiji se slišijo glasovi, ki zahtevajo novo ureditev reparacijskih dajatev glede tračnic. Nemške dobave tračnic na Balkan so zračunane samo do gotove mere na nemško kvoto, ostanek gre na reparacijski račun. Kaznilne kvote, ki gredo od 7-2 do 12-6 šilingov, hočejo spraviti v pravilno razmerje s kaznilnimi kvotami jeklenega kartela. Zelo verjetno je, da bodo z gotovimi spremembami kartel obnovili; stališče Amerike je pa še nejasno.

Švedski trust v Latviji. Latvijski parlament je odobril pogodbo s švedskim vižgalnim trustom, ki prepušča trustu monopol za prodajo vižgalic za dobo 28 let. Za to dajo Švedi latvijski vladi posojilo 6 milj. dolarjev po 6% in po tečaju 92. Trust bo kril latvijsko potrebo na vižgalicah in bo eksportiral 80 milijonov vižgalicnih škatlic. Vlada se zaveže, da ne bo dala drugim tovarnam nobenih koncesij.

Svetovni eksport avtomobilnih pnevmatik. Ameriški trgovski urad je izdal te dni statistiko, ki obsega eksport avtomobilnih pnevmatik iz osmih vodilnih produkcijskih dežel v dobi 1922 do 1927. Ta statistika navaja za omenjeno dobo povprečni letni dvig skupnega izvoza za ca 1 milijon kosov. Dočim je znašal izvoz leta 1922 3.839.000 pnevmatik, se je dvignil v letu 1927 na 8.836.000 kosov. Naslednji seznam nam kaže spremembe v eksportu posameznih dežel; vidimo, da je nazadoval samo izvoz iz Nemčije, dočim izkazujejo vsi ostali veleproducerski večji ali manjši dvig eksporta, najbolj U. S. A., Kanada, Francija in Anglija:

	1922	1927
U. S. A.	1.326.000	2.811.000
Francija	1.210.000	2.112.000
Kanada	290.000	1.679.000
Anglija	271.000	893.000
Italija	330.000	723.000
Belgija	70.000	296.000
Japonska	150.000	165.000
Nemčija	192.000	154.000

Najboljši očitven je prirastek v Kanadi in v Belgiji. Kanada je bila leta 1922 za Italijo, leta 1927 pa daleč pred njo.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Mednarodni vzorčni semenj v Milanu se vrši od 12. do 27. aprila 1929. Prijavne obrazce za udeležbo na sejmu dobijo zainteresirani tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani med uradnimi urami.

Velesojem v Budimpešti se bo vršil od 4. do 13. maja. Iz balkanskih dežel pride na velesojem v Budimpešti navadno okoli 20.000 obiskovalcev.

NEMŠKI INDUSTRIJI ČEVLJEV SE SLABO GODI.

Že večkrat smo v »Trgovskem listu« o tem govorili, o pritožbah nemške čevljarke industrije zlasti proti češkoslovaški konkurenci ter o njenih zahtevah po zvišanju zaščitni carini. Sedaj bomo, da je že leta 1845 ustanovljena čevljarstva tovarna Sternfeld d. d. v Gochu postala insolventna. Njena letna produkcija znaša 2 milijona parov. Vsled inozemskih cen kož in zlasti vsled importov čevljev iz Češkoslovaške so se pojavile večkrat finančne težkoče, ki so dovedle slednjič do konkurza. Pasiva so menda zelo velika, in so utrpeli inozemski dobavitelji znatno škodo. Vsled tega konkurza je napovedala konkurz tudi usnjarska tovarna Haas v Cleve, ki je imela zgubo pol milijona mark. Pritožbe Nemcev nad češkoslovaško konkurenco so pač lahko umljive in prav tako njih klic po zaščitni carini.

Hotel „Mariborski dvor“
A. OSET, MARIBOR
Auto-garniže. Kopalnice.
Moderne sobe. Klubove sobe.
Telefon 302

Ljubljanska borza.

Tečaj 7. januarja 1929.	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.5325	13.5625
Budimpešta 1 pengő . .	9.9025	9.9325
Curih 100 fr.	1095 60	—
Dunaj 1 šiling	7.9960	8.0260
London 1 funt	275.64	276.44
Newyork 1 dolar	56.70	56.90
Praga 100 kron	168.50	—
Trst 100 lir	296.90	298.50

Les: smreka — jelka: hlodi I., II., monte 250—300; brzojavni drogovi 240—260; bordonalni merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, od 15 cm 490—540; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 500—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukev: deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490—520; plohi, naravni, oštroobrobjeni 750—1000; plohi, parjeni, oštroobrobjeni 600—900; plohi, parjeni, oštroobrobjeni 1000—1250; testoni 500—530, tavolet 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I., II. 500 do 700; bordonalni 1200—1400; deske-plohi, neobrobjeni boules 1300—1500; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, oštroobrobjeni (podnice) 1200—1300; trizi 950 do 1150 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški pragovi: 260 m, 14X24, hrastovi 50—55 Din. Ogļje: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, promptna dobava 285 do 287.50; bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v januarju, plačilo v 30 dneh 290—292.50; bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v februarju, plačilo v 30 dneh 292.50—295 Din; bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v marcu, plačilo v 30 dneh 295—297.50 Din; bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlev. voz., slov. post., dobava v aprilu plačilo v 30 dneh 300—302.50 Din; bačka nova: 80 kg. 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh 302.50—305. — Kozuza: ameriškanska plata kozuza: promptna dobava, slov. postaja 315; bačka: umetno sušena, prompt. dobava, slov. postaja 310; bačka: primerno suha, promptna dobava, slovenska post. 295; lešmen: bački nov. 71 kg, rešetan promptna dobava, plačilo po prejemu blaga 315.50—320. Rž: 72 kg zdrava, rešet., mlevska vozina 295—297.50 Din. Moka: pšenična Og: nova, lea Libliana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 425—430 Din. — Črna: lea: neizpremenjena; deželni pridevki: mlačna. — Zlatuški: lea: 11 vagonov; deželni pridevki: lea: 11 vagonov; drugo: — vagonov.

PO SVETU.

Kartel dušika so ustanovili v Belgiji. Glavnica znaša 75 milijonov frankov.

Banka Barkley v Londonu je imela v preteklem letu 2,300.000 funtov čistega dobička in bo izplačala 14% dividendo.

Newyorški borzni krediti so dosegli na koncu decembra znesek 6439.7 milj. dolarjev proti 6391.6 milijonom na koncu novembra.

Zračna prometna zveza med Dunajem in Berlinom je skrajšana na tri ure in pol.

Budimpeške banke in hranilnice pripravljajo zvišanje glavnice.

Za izvedbo ogrske agrarne reforme določena zadruga se je sedaj konstituirala. Likvidna je postala prva tranša švedskega posojila, v to določenega. Posojilo znaša 36 milijonov dolarjev, prva tranša 11 milijonov.

Midland-banka v Londonu izkazuje za leto 1928 čisti dobiček 2,650.000 funtov in bo izplačala 10-odstotno dividendo, toliko kot lani.

Lloyd-banka v Londonu izkazuje za preteklo leto 2,530.000 funtov čistega dobička in bo izplačala dividendo 16 2/3%, tudi toliko kot lani.

Boston Associated Textile Co. se imenuje spojitev treh velikih ameriških podjetij, ki razpolagajo s 308.000 vreteni in 78.000 statvami.

Znesek za dobavo lesa iz Rusije v Anglijo, o čemer smo že pisali, znaša 10 milijonov funtov in je za 3,250.000 funtov večji kot podobni zaključek lanskega leta. V svrhu nakupa se je strnilo 22 angleških importnih tvrdk v sindikat.

Guaranty Trust Co. je postala sedaj z glavnico 1052 milj. dolarjev tretja milijardna banka Amerike; pred njo sta National City Bank of New York in Chase National Bank.

Rusija hoče najeti v Franciji veliko posojilo in je ponudila Franciji kot jamstvo kontrolo nad vzhodnokitajskimi železnicami. Enako ponudbo so stavili Rusi menda tudi Zedinjenim državam.

Vereinigte Stahlwerke so glede zaključkov za lansko poslovno leto zopet bolj optimističnega naziranja in bo dividenda menda vseeno zopet 6%. Občni zbor se bo vršil 11. t. m.

Praški velesojem se vrši letos spomladi od 17. do 24. marca, jeseni pa od 1. do 8. septembra 1929.

Ameriški bakreni kartel je ceno bakra zopet zvišal za 0.25 centa. Elektrolitni baker v Berlinu je zato poskočil na 159 mark za 100 kg. Zadnja cena 156.5 mark je bila v veljavi samo dva dni.

Za pristaniška dela na Hvaru je dovolilo ravnateljstvo za pomorski promet 250.000 dinarjev kot prvi obrok večjega zneska.

Trgovska pogodba med Jugoslavijo in Francijo, sklenjena na podlagi največje ugodnosti, stopi v veljavo 7. t. m.

Hranilne vloge pri treh praških velikih hranilnicah so narasle v letu 1928 od 3213 milijonov Kč na 2442 milijonov. Prirastek je za 45% manjši kot v letu 1927.

Zadnja Lichtova cenitev sladkorne produkcije Evrope skupaj z Rusijo je nekoliko višja kot prejšnja in znaša 8,247.000 ton (lani 9,041.000 ton).

Société Générale de Belgique razdeljuje po spojitvi z Banque d'Outremer dividendo 400 frankov na 320.000 delnic (lani 650 frankov na 200.000 delnic). Rezerve znašajo 750 milijonov frankov.

Za sanacijo usnjarskega gospodarstva priporoča »Berl. Tageblatt« ustanovitev kožnih borz v najvažnejših evropskih tržiščih. Amerikanci so si tako borzo že ustanovili.

Nakup maleazijskih (anatolskih) železnic je turška narodna skupščina v Angori ratificirala. Nakupna cena znaša 17 milijonov funtov. V svrhu prevzema železnic so dovolili kredit 5 1/2 milijona funtov.

Nemška podjetja porcelana napovedujejo konkurz za konkurzom. Tako je sedaj tovarna porcelana v Rauensteinu sklenila, da obratovanje popolnoma opusti in da vse delavce odpusti.

